

Nådens paradox

Lukas har en samling unika texter.

Medan de var på väg gick Jesus in i en by, där en kvinna som hette Marta tog emot honom i sitt hem. ³⁹Hon hade en syster, Maria, som satte sig vid Herrens fötter och lyssnade till hans ord. ⁴⁰Marta däremot var helt upptagen med allt som skulle ställas i ordning, och hon gick fram och sade: "Herre, bryr du dig inte om att min syster har lämnat mig ensam att sköta allting? Säg nu till henne att hon hjälper mig." ⁴¹Herren svarade henne: "Marta, Marta, du gör dig bekymmer och oroar dig för så mycket. ⁴²Men bara ett är nödvändigt. Maria har valt den goda delen, och den skall inte tas ifrån henne." (Luk 10:38-42)

Här ställs vi inför en paradox som vi inte riktigt kan reda ut för oss. Alla predikningar ger Maria rätt. Och alla församlingar drivs med Marta som föredöme. Många kristna mår därför ungefär lika dåligt som Marta. Hur uppstår glappet mellan ord och handling, mellan teori och praktik? Samma trötthet och besvikelse hittar vi hos hemmasonen

Men hans äldre son hade varit ute på ägorna. När han kom och närmade sig gården, fick han höra musik och dans. ²⁶Han kallade då till sig en av tjänarna och frågade vad detta kunde betyda. ²⁷Tjänaren svarade: Din bror har kommit hem, och din far har slaktat den gödda kalven, eftersom han har fått honom välbehållen tillbaka. ²⁸Då blev han förargad och ville inte gå in. Fadern kom ut och försökte övertala honom, ²⁹men han svarade sin far: Här har jag alla dessa år slavat under dig och aldrig överträtt ditt bud, och mig har du aldrig gett ens en killing, så att jag kunde vara glad med mina vänner. ³⁰Men när han där kommer hem, din son som har gjort slut på vad du ägde tillsammans med horor, då har du för hans skull slaktat den gödda kalven. ³¹Fadern sade till honom: Mitt barn, du är alltid hos mig, och allt mitt är ditt. ³²Men nu måste vi ha fest och glädja oss. Ty denne din bror var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen." (Luk 15:25-32)

Här döljer sig en märklig paradox. Gud älskar oss förbehållslöst – för att vi finns. Ändå märker vi så lite av hans kärlek. Marta och hemmasonen hade båda ett filter – sin höga moraliska ambition. De tyckte båda att den som var god var orättvis.

Syndafallets filter

Kunskapen om gott och ont gör oss blinda för Guds kärlek. Ju mer vi förstår hur det "skall vara" desto mindre ögonkontakt har vi med Kristus.

Vi har för länge sedan "lärt" oss att det är fel person som vinner. Men det borde vara mycket oroande för oss att vi inte förstår varför. Vår oklarhet på den punkten visar ju att vi inte har förstått det elementära i vår egen tro.

Det var Martas och hemmasonens moraliska ambition som gjorde att inte såg

den gudomliga kärleken. Vårt moraliska medvetande är alltså ett hinder.

Jesus avskaffar ändå inte lagen och det kan vi inte heller göra. Vi måste ha den och leva efter den. Höjden av synd kallas i Bibeln för laglöshet. Men vitsen med lagen är inte att vi skall bli rättfärdiga av skötsamhet utan att vi skall upptäcka att det inte fungerar. För just detta är ju syndafallets princip – att vi vill äta av Kunskapens träd för att kunna bli som Gud, lika rättfärdig och god som han.

Nåd och kärlek är inte alltid samma sak

1) Vad menar vi när vi säger: ”Jesus älskar dig”?

2) Vad menar Johannes när han skriver:

Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv. (Joh 3:16)

3) Vad menar människor när de frågar: ”Hur kan du tro på en god och allsmäktig Gud när det ser ut som det gör i världen?”

Den tysta förutsättningen är hela tiden att vi skulle veta vad kärlek är. Gör vi det, vi syndare?

Vi fäster oss vid faderns glädje när sonen kommer hem. Men han verkade helt likgiltig inför sonens önskan om arvsskifte. Ingen ny moped här inte, än mindre en BMW. Han försökte inte köpa sonens hemmavaro. Den äldre sonen tyckte till sist också att fadern hade varit likgiltig. Inte ens en killing. Vi talar en hel del om att Gud söker upp syndare. Men fadern stannade hemma. Han gick inte ut och letade efter sin förrymda son, lika lite som han uttryckte någon synbar glädje över att den äldre stannade hemma. Pappan tycks ha spanat bortåt vägen, men knappast mer. Förstår vi oss på honom?

Många av oss har bett för en älskad anhörig, kanske ett barn, tills den sjuke dog. Jag har mött vuxna som i unga år bad för en sjuk förälder tills pappa eller mamma dog. Sedan var givetvis den barnatron bortblåst för alltid. Efteråt försöker välvilliga predikanter ibland ”rädda” tron på Guds kärlek genom att trassla in sig i teologier om att Gud inte kunde hela – kanske för att människan inte trodde på rätt sätt. Till sist blir det alltså offret som får bära skulden för sin egen smärta. Gör vi rätt? Bön för sjuka har en tendens att återkomma med en dryg generations mellanrum.

En del av oss har barn som vägrar sätta sin fot i en kyrka. ”Tidigast när jag är död” – kan det heta. Sorgsna föräldrar både tjarar och ber och tycker att Gud verkar förvånansvärt likgiltig. Om barnet ifråga dessutom knarkar eller dricker kan det kännas outhärdligt både att tro och att be.

Paradoxen är nödvändig

Job ställde alla frågor som går att ställa. Men Gud svarade inte på en enda. Trots det blev Job till sist tillfreds.

Och Herren talade till Job ur stormvinden och sade: ²Omgjorda som en man

dina höfter. Jag vill fråga dig, och du må ge mig besked. ³Vill du göra min rätt om intet och döma mig skyldig, för att själv stå som rättfärdig? ⁴Har du en sådan arm som Gud, och förmår du dundra med din röst som han? ⁵Pryd dig då med ära och höghet, klä dig i majestät och härlighet. ⁶Utgjut din vredes förgrymmelse, ödmjuka med en blick allt vad högt är. ⁷Ja, kuva med en blick allt vad högt är, slå ned de ogudaktiga på stället. ⁸Göm dem i stoftet allesammans, ja, fjättra deras ansikten i mörkret. ⁹Då vill jag prisa dig, också jag, för segern som din högra hand har berett dig. (Job 40:1-9; Bibel 82)

Job svarade Herren och sade: ²Ja, jag vet att du förmår allt, och att ingenting som du beslutar är dig för svårt. ³Vem var då jag som i oförstånd gav vishet namn av mörker? Jag talade ju om vad jag inte begrep, om det som var mig för underbart och det jag inte kunde förstå. ⁴Men hör nu, så vill jag tala. Jag vill fråga dig, och du må ge mig besked. ⁵Endast hörsägner hade jag uppfattat om dig, men nu har jag fått se dig med egna ögon. ⁶Därför tar jag det tillbaka och ångrar mig, i stoft och aska. (Job 42:1-6; Bibel 82)

Det hade hänt något med lillebror

Lillebror som syndat tappert visste till sist mycket mer om *nåd* än vad den skötsamme hemmasonen förstod. Hemmasonen såg faderns godhet men kunde inte glädja sig åt den eftersom den inte gällde honom. Nåd är trots allt både villkorlös kärlek och kärlek på givarens villkor. Vi rör här vid livets stora mening.

Nåden förutsätter ett medvetande om ovärdighet, ett som man inte kan ta sig.

En av fariseerna bjöd hem Jesus på en måltid, och han gick till honom och lade sig till bords. ³⁷Nu fanns i staden en kvinna som var en synderska. När hon fick veta att han låg till bords i fariséns hus, kom hon dit med en alabasterflaska med olja ³⁸och ställde sig bakom honom vid hans fötter och grät. Med sina tårar började hon väta hans fötter och torkade dem med sitt hår. Och hon kysste hans fötter och smorde dem med oljan. ³⁹Farisen som hade inbjudit honom såg det och tänkte: "Om den mannen vore en profet skulle han känna till vad det är för slags kvinna som rör vid honom, att hon är en synderska."

⁴⁰Då sade Jesus till honom: "Simon, jag har något att säga dig."

Simon svarade: "Mästare, säg det." – ⁴¹"Två män stod i skuld hos en penningutlånare. Den ene var skyldig femhundra denarer, den andre femtio. ⁴²Eftersom de inte kunde betala, efterskänkte han skulden för dem båda. Vilken av dem kommer nu att älska honom mest?" ⁴³Simon svarade: "Den som fick mest efterskänkt, skulle jag tro." Jesus sade: "Du har rätt." ⁴⁴Sedan vände han sig mot kvinnan och sade till Simon: "Ser du den här kvinnan? När jag kom in i ditt hus, gav du mig inget vatten till mina fötter. Men hon har vätt mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hår. ⁴⁵Du gav mig inte någon hälsningskyss, men sedan jag kom in har hon inte upphört att kyssa mina fötter. ⁴⁶Du smorde inte mitt huvud med olja, men hon har smort mina fötter med balsam. ⁴⁷Därför säger jag dig: Hon har fått förlåtelse för sina många

synder. Det är därför hon visar så stor kärlek. Men den som har fått litet förlåtet älskar litet." ⁴⁸Sedan sade han till henne: "Dina synder är förlåtna." ⁴⁹Då började de andra bordsgästerna fråga sig: "Vem är den här mannen, som till och med förlåter synder?" ⁵⁰Men Jesus sade till kvinnan: "Din tro har frälst dig. Gå i frid." (Luk 7:36-50)

Väckelsen avtar när de frälsta syndarna börjar leva ett nytt liv i tacksamhet över sin frälsning. All tacksamhet dunstar dock. Tungotalet tystnar. Lovsången mister sin fräschhet och kräver allt mer entusiastisk ledning. Kraven hopar sig om att predikningarna är för långa trots att man i början kunde höra mycket "sämre" predikningar hur länge som helst. *Kvar blir kunskapen om gott och ont.* Snart blir de kristna så förvandlade att andra som skulle behöva förlåtelsen tvekar att söka den hos dem som ser så lyckade ut.

Åter är det den skötsamme som blir upprörd över kärleken just för att den borde ha gått till honom i hans skötsamhet.

Stoltheten – det inbyggda hindret. Lyckas vi menar vi oss kunna kräva lön. Och lön är aldrig kärlek eftersom den inte väcker någon tacksamhet. Den som misslyckas försöker sporra sig själv genom att fördöma och förbanna sig själv. Han vågar inte tro att Gud skulle vilja lösa hans situation på något annat sätt än det han själv har valt.

Samtalsfrågor

- 1) Handen på hjärtat: Varför ber du inte mer än du gör? Vi hinner ju ofta titta både på Rapport och ishockey. (OBS Frågan är inte tänkt att skapa dåligt samvete, det har vi nog av ändå. I stället är målet att väcka lite nyfikenhet som ev kan leda till självkännedom)
- 2) I världens fattiga länder behöver inte predikanter ständigt uppmana sina åhörare att tro. Det gör de ändå. Kristna i dessa länder undrar vad vi sysslar med när vi kristna i de rika länderna på punkt efter punkt sätter klara bibelord ur kraft. Jesus hälsar till församlingen i Laodicea:

Du säger: Jag är rik, jag har vunnit rikedom och behöver ingenting, och du vet inte att just du är eländig, beklagansvärd, fattig, blind och naken. (Upp 3:17)

Vad betyder vår rikedom i sammanhanget (även om inte alla har överflöd på pengar)?

Läs gärna 1 Kung 6:1-2 och jämför storleken på Guds hus med storleken på hans eget (1 Kung 7:1-2). Till sist avföll Salomo från Gud trots sin stora vishet (1 Kung 11:1-11) och gav rikedomens avgudar ett utrymme.

- 3) Allt sedan kristendomen blev statsreligion i Romarriket har kyrkan tenderat att ”stå mitt i byn”. Inte alltid har detta gällt för frikyrkan men gör väl åtminstone numera ungefär lika mycket som för Svenska kyrkan. Församlingens normala plats är dock ”utanför lägret” snarare än mitt i byn.

Ty kropparna från de djur, vilkas blod översteprästen bär in i det allra heligaste som syndoffer, bränns upp utanför lägret. ¹²Därför har också Jesus lidit utanför stadsporten, för att han genom sitt eget blod skulle helga folket. ¹³Låt oss därför gå ut till honom utanför lägret och bära hans smälek. ¹⁴Ty här har vi inte någon stad som består, men vi söker den stad som skall komma. (Hebr 13:11-14)

Mose tog tältet och slog upp det utanför lägret, långt ifrån lägret. Han kallade det uppenbarelsetältet. Var och en som ville rådfråga HERREN måste gå ut till uppenbarelsetältet utanför lägret. ⁸Så ofta Mose gick ut till tältet stod allt folket upp. Var och en ställde sig vid ingången till sitt tält och såg efter Mose till dess han hade kommit in i tältet. ⁹Varje gång Mose kom in i tältet sänkte molnstoden sig och blev stående vid ingången till tältet, och HERREN talade med Mose. (2 Mos 33:7-9)

När skolbarn inte längre kan ha avslutning i en kyrka för att humanisterna väsnas är det då ett tecken bland många på att Gud på nytt ställer oss utanför lägret? Vad betyder det i så fall? Behöver vi se annorlunda på vårt gudstjänstfirande och vårt övriga arbete om vi ställs utanför? Eller kan vi fortsätta som förut?